

“הפרה המשוגעת” הערכות ראשוניות

מאמר זה נכתב בשבוע הראשון לגילוי המחלה בישראל והסערה הציבורית שבאה בעקבותיו. המחלה הינה **מחלה “תקשורתית”**, מספר הנפגעים הינו קטן מאד באופן יחסי, אך מכיון שהציבור והתקשורת מגיבים באופן קיצוני, נערכים בכל העולם לטיפול במניעת המחלה תוך הקצאת תקציבי ענק לבדיקות, השמדת בעלי-חיים שלמים או איברים פנימיים, לפיקוח ולבקרה, למחקר ולהדרכה, לפיצויים לחקלאים ועוד.

לזכותם של השירותים הווטרינרים בישראל בראשותם של פרופ' ארנון שמשוני ודר' עודד ניר אחריו שמאז גילוי המחלה בבריטניה (ב-1987) התייחסו בחומרה רבה לסכנה שהיא תחדור לישראל ונקטו צעדים מעשיים למניעת יבוא של בקר חי והאבסה בקמחים מבריטניה ובהמשך גם ממדינות אחרות. ישראל קבעה תקנים מחמירים יותר מהתקנים הבינלאומיים ואף נעזרה בחקיקה מתאימה, שהיתה בין החלוצות בעולם.

והנה למרות הכל, גם אצלנו זה התגלה: הפרה “דלהי” ברפת הצפון הרגישה רע אחרי ההמלטה השמינית שלה, התמוטטה ומתה. לפי הסימנים, החשד היה של כלבת וכאשר התשובה היתה שלילית היא נבדקה גם ל-BSE ונמצא שהיא היתה חולה; התוצאה אומתה גם במעבדה בשוויץ. שתי פרות נוספות בנות המחזור (שנמצאו ברפת מירב-כפר רופין) ועגלה בת דלהי, נשחטו ונמצאו נקיות מן המחלה. השאלה שכולנו שואלים היא, איך זה ישפיע בתחומים שונים ומה ההשלכות על כולנו?

1. **יחס הציבור והתקשורת** – נראה שעברנו את “המכה הראשונה” בצורה סבירה יחסית למה שקרה באירופה. ניהול המשבר היה טוב מראשיתו, כל השאלות הופנו לדר' עודד ניר שיש לו הופעה ציבורית מרשימה ואמינה, וביחד עם גורמים נוספים בענף הצלחנו להרגיע את הציבור. אם נסיף לכך את רצף ההתרחשויות האחרות שיש בציבוריות הישראלית, יש מקום להניח שאם נמשיך לפעול בשקיפות ונשמור בקפדנות על אמינות ומקצועיות, נוכל להקטין מאד את הנוקים הציבוריים בנושא.

כאן המקום להזכיר שבמועצת החלב (בהובלתו של אבשלום דולב) יש צוות מיוחד לניהול משברים בענף הכולל אנשי מקצוע חיצוניים ונציגים של כל מרכיבי הענף. הצוות ערך מספר תרגילים ונערך בהדרגה לקדם את המשברים הצפויים, כך שנוכל להגיב בצורה יותר מתוכננת בעת משבר.

2. **פגיעה בשוק החלב** – הצלחנו למנוע קשר ציבורי בין המחלה לחלב ונראה בשבוע הראשון שאין פגיעה בשיווק החלב. בחודשים האחרונים התפרסם דו"ח של האיחוד האירופאי שחקר את הנושא ומצא שאין כל קשר בין המחלה לייצור החלב בפרה.

3. **שיווק הבשר** – מובן שצפויה ירידה בצריכת הבשר (צריכת הבשר באירופה ירדה בשיעור של 27%; יש תחזית שהיא תמשיך לרדת ב-10% נוספים). יש הערכה שבישראל הירידה בצריכה תהיה מתונה ותתחיל לעלות די מוקדם. גם המחירים ירדו בשלב הראשון ויתחילו להתאושש יחד עם הגידול בשוק.

4. **הדרישות הווטרינריות** – היו תמיד חמורות ומעתה יחמירו מאד, הוראות חדשות כבר יצאו על ידי מנהל השירותים הווטרינריים ועיקרן:
א. מוחו של בקר שנשחט בגיל מעל 30 חודש ייבדק למחלה והבשר ישווק למאכל, רק אם יהיה נקי.

ב. חלק מהאברים הפנימיים בבקר שנשחט בגיל מעל ל-12 חודש, יפסלו למאכל ויושמדו.
 ג. תאסר מכירת בקר שגילו מעל 30 חודש לשחיטה ברשות הפלסטינאית.
 ד. תתבצע החמרה בפקוח על העברת בעלי-חיים.
 ה. עד להודעה חדשה, לא יוצאו בעלי-חיים מעל ל-30 חודש לשחיטה.
 תוספת התקציב הנחוצה להפעלת הצעדים הישירים מסתכמת ב-50 מיליון ש"ח לפחות; הוחל במגעים עם משרדי החקלאות והאוצר.
 החלטות אלה בעלות משמעות רחבה על כולנו והתקופה הקרובה צפויה להיות תקופה מעורפלת עם הרבה שאלות ללא תשובות מספקות: יש בעיות אוביקטיביות של כושר שחיטה בבתי המטבחים, כושר קירור עד לקבלת תוצאות הבדיקות, סגירה בעייתית של השוק ברשות הפלסטינאית, עודפי פרות עד כדי יצירת פקקים ברפתות, ירידת מחירי הבשר ועוד.

הדרישה שלנו מהמשלה היא חדי־משמעית לפיצוי מלא של המגדלים על ההפסדים הישירים והעקיפים. לאור הנסיון האירופי יש חשיבות רבה לשיתוף פעולה מלא והדוק של המגדלים. את זה ניתן להשיג רק עם פיצוי מושלם שאם לא כן, עלולים להיווצר מעקפים על כל המשתמע מהם, על בריאות הבקר והציבור.

סיכום השבוע הראשון מראה כמה גדול הנזק שפרה אחת חולה יכולה לגרום לענף שלם. הענף נערך טוב לספוג את המכה הראשונה, השבועות הקרובים יהיו משמעותיים מאד לענף הבשר, כולנו נתגייס למזער את הנזקים ולאפשר את המשך התפתחותו של שוק הבשר הטרי בישראל.

אתם מוזמנים לעקוב אחר הפרק המיוחד שערכנו ב"רשת החלב".

יוסי מלול

טיפול ייחודי לשפכי רפתות

▲ הכשרת שפכי רפתות לתקן 20/30.

▲ הכשרת שפכי רפתות להזרמה למט"ש.

▲ הכשרת שפכי רפתות למערכת השפכים היישובית.

נירוסופט, גן התעשייה גרם כרמיאל www.nirosoft.com www.sdl-tech.com

טלפון: 04-9883311/2 פקס: 04-9883313

ג'ורא: 054-305714 Email: Giora@nirosoft.com איתן: 054-305868